

**International Archives Week Challenge:
RAILWAYS, #IAW2022 – International Archives**
Week 2022: 6th – 10 June 2022
Celje/Ieper, 2022, 24 strani

Ob praznovanju Mednarodnega arhivskega tedna, ki smo ga arhivi obeleževali med 6. in 10. junijem 2022, sta Zgodovinski arhiv Celje in Mestni arhiv iz Iepera letos ponovno, tokrat že tretjič, predstavila skupni projekt International Archives Week Challenge, ki združuje evropske arhive.

Projektu se je pridružilo kar 21 arhivov Evropske unije in vsak sodelujoči arhiv je na razpisano temo izbral ter predstavil svoje gradivo. Urednika publikacije dr. Rik Opsommer in dr. Borut Batagelj sta za letošnjo temo izbrala železnice in k sodelovanju povabila po en arhiv iz posamezne države Evropske unije. V publikaciji je tako zbranih 21 reprezentativnih kosov gradiva, ki so jih arhivi izbrali po lastni presoji.

Gradivo so prispevali štajerski deželni arhiv iz Gradca (Avstrija), mestni arhiv iz Iepera (Belgija), centralni državni arhiv iz Sofije (Bolgarija), državni arhiv v Pazinu (Hrvaška), državni arhiv s Cipra, mestni arhiv iz Kopenhagna (Danska), filmski oddenek estonskega državnega arhiva, Pokrajinski arhiv iz Plzna (Češka), finski državni arhiv, mestni arhiv iz Saint-Omerja (Francija), mestni arhiv iz Göppingena (Nemčija), osrednji grški arhiv iz Aten, madžarski državni arhiv iz Kecskemeta, arhiv iz Corka (Irska), državni arhiv iz Gorice (Italija), latvijski državni arhiv, mestni arhiv iz Luksemburga, državni arhiv z Malte, arhiv iz Haarlema (Nizozemska), državni arhiv iz Varšave (Poljska) in Zgodovinski arhiv Celje.

V publikaciji so predstavljeni načrti, slike, fotografije lokomotiv, vlakov, železniških postaj in razni drugi dokumenti, kot so objava znižanih cen vlakov,

*Železniška nesreča pri Rajhenburgu, 1929
(Vir: SI_ZAC/0524/002_00087 Zbirka fotografij in slik)*

vozna karta, častna diploma postreščka in poročila o železniških nesrečah. Ravno s fotografijo in predstavitvijo železniške nesreče slovitega Orienta Ekspres pri Rajhenburgu leta 1929 se je v publikaciji predstavil Zgodovinski arhiv Celje. Gre za eno izmed najhujših železniških nesreč pri nas do tedaj, medtem ko je dogodka poleg petih smrtnih žrtev precej dramatičnosti dodalo to, da je nesrečo povzročil sloviti Orient Ekspres, ki je vozil iz Zagreba v smeri Zidanega Mosta.

Vsak predstavljeni kos gradiva zase predstavlja po vsebini unikatno zgodbo, medtem ko vsi kosi predstavljajo pestro pripoved, v kateri lahko iščemo številne podobnosti, hkrati tudi razlike in posebnosti, vezane na zgodovinsko in kulturno ozadje nastanka gradiva.

Publikacija je predstavljena v angleškem jeziku in obsega 24 strani, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani Zgodovinskega arhiva Celje.

Sonja Jazbec

Breda Šturm, Lovro Šturm (ur.), Tone Krampač: Koroške družine v 18. stoletju

Celje: Celjska Mohorjeva družba, Inštitut Karantanija,
Založba slovenska matica, 2022, 226 strani

Pred nekaj meseci je na knjižne police prišla znanstvena monografija z naslovom *Koroške družine v 18. stoletju*. Monografija, ki sta jo uredila Breda Šturm in pokojni Lovro Šturm, obsega 226 trdo vezanih strani. Sprednjo in zadnjo platinico krasita izseka iz popisa duš (Statusa animarum) ene od župnij, obravnavanih v knjigi. Urednika sta monografijo razdelila na sedem poglavij. V svojem uvodu oziroma spremni besedi je sedaj že pokojni Lovro Šturm pojasnil, kako je prišlo do nastanka monografije, in navedel omejitve, s katerimi se je srečal pri njenem nastajanju. Bralcu je v spremni besedi podal tudi nekaj uporabnih informacij, vezanih na cerkvenoupravno strukturo 18. stoletja, ki je še temeljila na župnijah, nastalih do tega časa. Pri tem ni izpustil pomembne podrobnosti, da so proti koncu 18. stoletja obravnavane pražupnije oziroma župnije razdelili na teritorialno manjše župnije in da zato v knjigi objavljeni popisi prebivalstva iz leta 1754 vsebujejo podatke tudi za prebivalstvo teh mlajših župnij. Drugo poglavje z naslovom *Popis prebivalstva je v sleherni fari drugačna socialna zgodba* je napisal zgodovinar Stane Granda. Le-ta bralcu približa nekatere posebnosti socialne strukture prebivalstva sredi 18. stoletja, pojasni, zakaj so ohranjeni popisi prebivalstva koroških oziroma takrat deloma štajerskih župnij hranjeni v ljubljanskem nadškofijskem arhivu, in podrobneje predstavi vsebino popisa prebivalstva vsake od obravnavanih župnij: Črna na Koroškem, Razbor pri Slovenj Gradcu, Slovenj Gradec, Stari trg pri Slovenj Gradcu in Šentilj pod Turjakom. V vsebinsko strnjeni in podatkovno bogati predstavitvi se je piscu pripetila manjša pomanjkljivost, na katero je dobro opozoriti. Najdemo jo na strani XII, kjer je govora o križanju interesov med več samostani v Mislinjski dolini. Med temi je naveden tudi »avguštinski« samostan v Dobrli vasi. Vendar to ne ustreza povsem resničnosti, saj v tem kraju ni nikoli deloval avguštinski samostan. Na območju slovenskega narodnostnega ozemlja so redovniki avguštinci (Ordo eremitarum Sancti Augustini, OESA) delovali na Muti, v Velikovcu, Ljubljani, Gornji Radgoni, Sv. Trojici v Slovenskih goricah in na Reki (Rijeki). V Dobrli vasi je deloval samostan reguliranih kanonikov (Canonici regulares Sancti Augustini) oziroma korarjev, vendar je res, da so ti živeli po redovnem pravilu sv. Avgušтина.

Vsebinski predstavitvi sledijo transkripcije popisov prebivalstva iz leta 1754 za prej omenjene župnije. Transkripcije je opravil arhivist Tone Krampač iz ljubljanskega nadškofijskega arhiva.

